

**Спіс твораў для дадатковага чытання
па вучэбным прадмеце «Беларуская літаратура» ў 5–11 класах¹**

5 клас

Беларускія народныя казкі.
Янка Брыль. «Цюцік».
Эдуард Валасевіч. «Дняпроўскі чарадзей».
Уладзімір Дубоўка. «Як сінячок да сонца лётаў».
Міхась Зарэмба. «Арэхавы Спас».
Уладзімір Караткевіч. «Кацёл з каменьчыкамі».
Астрыд Ліндгрэн. «Браты Львінае Сэрца».
Міхась Лынькоў. «Міколка-паравоз».
Георгій Марчук. «Чужое багацце».
Алена Масла. «Таямніцы закінутай хаты».
Эрых Распэ. «Прыгоды барона Мюнхаўзена».
Пятро Сіняўскі. «Зачараваная гаспадарка».
Аляксей Якімовіч. «Рыжык».

6 клас

Генадзь Аўласенка. «Чаму Дукоры такую назву маюць».
Янка Брыль. «Маці».
Анатоль Бутэвіч. «У гасцях у вечнасці».
Святлана Быкава. «Легенда Заслаўя».
Васіль Вітка. «Трывога ў Ельнічах».
Якуб Колас. «Купальскія светлякі».
Янка Маўр. «У краіне райскай птушкі».
Іван Навуменка. «Дзяцінства».
Алесь Пальчэўскі. «Рэкс і Казбек».
Іван Пташнікаў. «Арчыбал».
Генрык Сянкевіч. «Незабыўная старонка славянскай мінуўшчыны».
Кацярына Хадасевіч-Лісавая. «Ключ ад Вялікай Каштоўнасці».
Дзінтра Шульцэ. «Роберцік».
Аляксей Якімовіч. «Эльдарада просіць дапамогі».

7 клас

Вячаслаў Адамчык. «Урок арыфметыкі».
Уладзімір Аляхновіч. «Першае каханне».
Янка Брыль. «Сіročы хлеб».

---

¹ Пералік твораў вызначае настаўнік

Алена Васілевіч. «Горкі ліпавы мёд».
Жуль Верн. «Таямнічы востраў».
Анатоль Вярцінскі. «Рэквіем па кожным чацвёртым».
Уладзімір Караткевіч. «Кніганошы».
Джэк Лондан. «Белы клык».
Уладзімір Мазго. «Адвечныя скарбы Радзімы».
Павел Місько. «Эрпіды на планеце Зямля».
Іван Навуменка. «Жуль Верн».
Яраслаў Пархута. «Апошні гусяр».
Янка Сіпакоў. «Зялёны лісток на планеце Зямля».
Андрэй Федарэнка. «Афганская шкатулка».
Міхась Чарняўскі. «Страла расамахі».
Уладзімір Шыцік. «Зорны камень».

8 клас

Вячаслаў Адамчык. «Дзікі голуб».
Раіса Баравікова. «Казімір – сын Ягайлы + Насця з 8 “Б”».
Васіль Быкаў. «Страта».
Віталь Вольскі. «Несцерка».
Аляксей Дудараў. «Кім».
Віктар Карамазаў. «Прыліпала».
Уладзімір Караткевіч. «Лісце каштанаў».
Уладзімір Ліпскі. «Сповідзь сына».
Ніна Мацяш. Зб. «Душою з небам гаварыць».
Іван Пташнікаў. «Ільвы».
Алег Салтук. Зб. «На далонях жыцця».
Міхась Стральцоў. «Адзін лапаць, адзін чунь».
Іван Чыгрынаў. «Бульба».
Фрыдрых Шылер. Балада «Кубак».
Уільям Шэкспір. Санеты (у перакладзе У. Дубоўкі; 2–3 на выбар настаўніка).

9 клас

«Аповесць пра Грунвальдскую бітву» (урывак з «Хронікі Быхаўца») (пераклад В. Чамярыцкага).
Бачу Беларусь такой: фотаальбом (вершы з кнігі).
Уладзімір Караткевіч. «Чазенія».
Генры Лангфела. «Спеў аб Гаяваце» (пераклад А. Куляшова).
Максім Лужанін. «Колас расказвае пра сябе».
Мікола Маляўка. Зб. «Старая зямля».
Алесь Марціновіч. «Гістарычныя постаці».
Іван Саверчанка. «Скарб крывічоў: легенда».
Мігель дэ Сервантэс. «Хітры гідальга Дон Кіхот Ламанчскі».

Вальтэр Скот. «Айвенга».
Анатоль Статкевіч-Чабаганаў. «Лёс роду – лёс радзімы».
Міхась Стральцоў. «Загадка Багдановіча».
Алена Стэльмах. «Дуб і крумкач».
Мікола Шабовіч. Зб. «Мая надзея» (вершы з раздзелаў «Верлібры», «Санеты»)
Віктар Шніп. Зб. «Балада камянёў».
Яўгенія Янішчыц. Зб. «Пачынаецца ўсё з любві...», «Зорная паэма».

10 клас (базавы ўзровень)

Гіём Апалінэр. Зб. «Зямны акіян».
Максім Гарэцкі. «Дзве душы».
Анатоль Грачанікаў. Зб. «Палессе».
Уладзімір Жылка. «Хараство».
Уладзімір Дубоўка. Пераклады санетаў У. Шэкспіра.
Міхась Зарэцкі. «Кветка пажоўкляя».
Зб. «Іскры вечнага агню» (уклад. А. Васілевіч і інш.).
Лукаш Калюга. Апавяданні.
Казімір Камейша. 2–3 вершы са зб. «Курганны звон» (з серыі «Дзеці вайны»)
Якуб Колас. «У глыбі Палесся», «На ростанях» (2-я і 3-я кнігі трылогіі «На ростанях»)
Тодар Кляшторны. Вершы са зб. «Кляновыя завеі».
Кандрат Крапіва. «Мілы чалавек».
Міхась Лынькоў. Апавяданні.
Алесь Марціновіч. Зб. «Хто мы, адкуль мы».
Андрэ Маруа. «Пакаранне золатам».
Андрэй Мрый. «Запіскі Самсона Самасуя».
Міхась Пазнякоў. «Хлеб для партызанаў».
Язэп Пушча. Вершы са зб. «Дні вясны».
Эрнэст Хэмінгуэй. «Бывай, зброя!»
Мікалай Чаргінец. «Вам – заданне» (пераклад А. Марціновіча).
Міхась Чарот. Вершы.
Ян Чачот. «Наваградскі замак».
Кузьма Чорны. «Зямля».
Стэфан Цвэйг. «Нябачная калекцыя».

10 клас (павышаны ўзровень)

Максім Гарэцкі. «На імперыялістычнай вайне».
Анатоль Грачанікаў. Зб. «Палессе».
Леанід Дайнека. «След ваўкалака».

Вацлаў Ластоўскі «Князёўна Рагнеда», «Усяслаў», «Вітаўт і Ягайла».
Уладзімір Дубоўка. Пераклады санетаў У. Шэкспіра.
Уладзімір Жылка. «Хараство», «Няма збавення».
Міхась Зарэцкі. «Вязьмо».
Зб. «Іскры вечнага агню» (уклад. А. Васілевіч і інш.).
Лукаш Калюга. Апавяданні.
Казімір Камейша. 2-3 вершы са зб. «Курганны звон» (з серыі «Дзеці вайны»).

Тодар Кляшторны. Вершы са зб. «Кляновыя завеі».
Якуб Колас. «У глыбі Палесся», «На ростанях» (2-я і 3-я кнігі трылогіі «На ростанях»).

Шарль дэ Кастэр. «Легенда пра Ціля Уленшпігеля».
Кандрат Крапіва. «Мілы чалавек».
Міхась Лынькоў. Апавяданні.
Алесь Марціновіч. Зб. «Хто мы, адкуль мы».
Міхась Пазнякоў. «Хлеб для партызанаў».
Сімяон Полацкі. «Пралог да прападобнай маці Ефрасінні».
Язэп Пушча. Вершы са зб. «Дні вясны».
Райнер Марыя Рыльке. «Паэт», «Сёмая элегія».
Уільям Фолкнер. «Пах вербены».
Эрнэст Хэмінгуэй. «Бывай, зброя!».
Мікалай Чаргінец. «Вам – заданне» (пераклад А.Марціновіча).
Міхась Чарот. Вершы.
Ян Чачот. «Наваградскі замак».
Кузьма Чорны. «Зямля»

11 клас (базавы ўзровень)

Паэзія

Зб. «Краіну родную люблю».
Зб. «Мая Радзіма».
Міхась Башлакоў. Зб. «Далеч вячэрняя».
Навум Гальпяровіч. Зб. «Святло ў акне».
Васіль Зуёнак. Зб. «Лета трывожных дажджоў».
Анатоль Зэкаў. Зб. «Белае сонца бяроз».
Казімір Камейша. Зб. «Гордзіеў вузел».
Уладзімір Карызна. Зб. «Доля – Русь наша Белая».
Дзмітрый Марозаў. Зб. «Вачыма сэрца».
Генадзь Пашкоў. Зб. «У далонях свету».
Алесь Пісьмянкоў. Зб. «Я не памру, пакуль люблю».
Алесь Разанаў. Зб. «У горадзе валадарыць Рагвалод».
Людміла Рублеўская. Зб. «Замак мясечнага сяйва».
Віктар Шніп. Зб. «Першы папярковы снег».

Проза

Генрых Бёль. «Дом без гаспадара» (ва ўрыўках).
Васіль Быкаў. «Сотнікаў».
Янка Брыль. Зб. «З людзьмі і сам-насам».
Алесь Жук. «Душа над чыстым полем».
Віктар Карамзаў. «Крыж на зямлі і поўня ў небе».
Уладзімір Караткевіч. «Сякера пры дрэве» (другая кніга рамана «Каласы пад сярпом тваім»).

Георгій Марчук. «Давыд-гарадоцкія каноны» (2–3 навелы).
Іван Навуменка. «Вераніка».
Іван Чыгрынаў. «У ціхім тумане».
Эрнэст Хэмінгуэй. «Стары і мора».
Іван Шамякін. «Гандлярка і паэт».

Драматургія

Аляксей Дудараў. «Радавыя».
Алесь Петрашкевіч. «Напісанае застаецца».
Іван Чыгрынаў. «Следчая справа Вашчылы».

11 клас (павышаны ўзровень)

Паэзія

Зб. «Краіну родную люблю».
Зб. «Мая Радзіма».
Раіса Баравікова. Зб. «Дрэва для райскай птушкі».
Міхась Башлакоў. Зб. «Далеч вячэрняя».
Навум Гальпяровіч. Зб. «Святло ў акне».
Сяргей Давідовіч. Паэмы «Партызанскі праспект», «Памяць»
Васіль Зуёнак. Зб. «Лета трывожных дажджоў».
Анатоль Зэкаў. Зб. «Белае сонца бяроз».
Казімір Камейша. Зб. «Гордзіеў вузел».
Уладзімір Карызна. Зб. «Доля – Русь наша Белая».
Пятро Макаль. Зб. «Лагода».
Дзмітрый Марозаў. Зб. «Вачыма сэрца».
Ніна Мацяш. Зб. «Душою з небам гаварыць».
Мікола Мятліцкі. Зб. «Прысутнасць».
Міхась Пазнякоў. Зб. «Час надзеі».
Генадзь Пашкоў. Зб. «У далонях свету».
Алесь Пісьмянкоў. Зб. «Я не памру, пакуль люблю».
Алесь Разанаў. Зб. «У горадзе валадарыць Рагвалод».
Людміла Рублеўская. Зб. «Замак мясячнага сяйва».
Віктар Шніп. Зб. «Першы папяровы снег».

Проза

Зб. «Мая Радзіма».
Янка Брыль. Зб. «З людзьмі і сам-насам».
Васіль Быкаў. «У тумане».

Алесь Жук. «Душа над чыстым полем».
Віктар Карамазаў. «Зачараваная душа».
Алесь Марціновіч. «Цяпло колішніх вогнішчаў» (2–3 эсэ, гістарычныя аповесці на выбар настаўніка).
Георгій Марчук. «Давыд-гарадоцкія каноны» (2–3 навелы).
Іван Навуменка. «Любімы горад».
Іван Пташнікаў. «Мсціжы».
Іван Чыгрынаў. «Плач перапёлкі».
Іван Шамякін. «Злая зорка».

Драматургія

Аляксей Дударэў. «Радавыя».
Алесь Петрашкевіч. «Напісанае застаецца».
Іван Чыгрынаў. «Следчая справа Вашчылы».